

НАРЪЧНИК

ЗА УСПЕШНО КАНДИДАТСТВАНЕ
В ПОЛИЦИЯТА

Носител на наградата Златен ключ 2007 за достъп до информация

С финансовата подкрепа на
Посолство на Кралство Холандия в България
Програма МАТРА/КАП

Публикацията се издава в рамките на проект „Граждански послания за равенство”, осъществяван от Центъра на НПО в Разград

*Публикуваните констатации, изводи и препоръки са на гражданската организация, местните партньори и по никакъв начин не ангажират **Посолство на Кралство Холандия в България, Програма МАТРА/КАП.***

СДРУЖЕНИЕ ЦЕНТЪР НА НПО В РАЗГРАД

РАЙОННО ПОЛИЦЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ - РАЗГРАД

С финансовата подкрепа на
Посолство на Кралство Холандия в България,
Програма МАТРА/КАП

Наръчник за успешно кандидатстване в полицията

Не е разрешено публикуване на части от книгата под каквато и да е форма - електронна, механична, фотокопирна или по друг начин - без писменото разрешение на издателя.

Град Разград, септември 2007 г.

НАРЪЧНИК

ЗА УСПЕШНО КАНДИДАТСТВАНЕ

В ПОЛИЦИЯТА

РАЗДЕЛ 1:

Кой може да кандидатства за работа в системата на МВР и на какви условия трябва да отговаря¹

В конкурса за държавна служба в МВР на длъжности, за които се изисква задължително първоначално професионално обучение, могат да участват:

- граждани и служители на МВР - лица, работещи по трудово правоотношение кандидати за първоначално постъпване в категориите „Г“ или „Е“;
- държавни служители от МВР, притежаващи категория „Е“ или „Д“ - кандидати за постъпване в категория „Г“.

До конкурса се допускат лица, които са:

- пълнолетни, навършили 18 години;
- само с българско гражданство;
- отговарят на общите* и специфичните* изисквания за възраст, образование и професионална квалификация, психическа и физическа годност;
- текущи условия, обявени в съответния конкурс за постъпване на държавна служба, чл. 3., ал.1

Изисквания към кандидатите за постъпване на държавна служба в МВР

---

1 Наредба № из-1009 от 4 юли 2006 г. За условията и реда за постъпване на държавна служба в Министерството на вътрешните работи, издадена от Министерство на вътрешните работи, обн. ДВ.вестник, бр.68 от 22 август 2006г.

* Общи изисквания:

- да не подлежат на наборна военна служба;
- да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер независимо от последвалата реабилитация или които не са освободени от наказателна отговорност за извършено умишлено престъпление от общ характер с налагане на административно наказание по чл. 78а от Наказателния кодекс;
- да не са привлечени като обвиняеми за умишлено престъпление от общ характер.

* Специфични изисквания:

- да не са по-възрастни от 40 години към датата на обявяване на конкурса;
- да притежават степен на висше образование - за категория „Г“;
- да притежават средно образование - за категория „Е“;
- да са клинично здрави, да не страдат от психични заболявания и да са годни по медицински показатели за държавна служба в МВР.

Основни принципи на работа в системата на МВР:

- спазване на Конституцията, законите и международните договори, по които Република България е страна;
- зачитане и гарантиране на правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство;
- централизъм в организацията и управлението;
- публичност;
- конспиративност при съчетание на гласни и негласни методи и средства в определените от закона случаи;

Как и къде да се информирам за свободни работни места в системата на МВР

- Чрез обявление за конкурса, което се публикува в регистъра по чл. 61, ал. 1 от Закона за администрацията и в един централен или местен ежедневник¹.
- Областна дирекция „Полиция”, Дирекция „Човешки ресурси”;
- Районните полицейски управления.
- В местните кметства, ако местната полиция има добра

¹ Чл.180, ал.1 от Закона за МВР

практика да популяризира своята дейност и да въвлича и местните власти като партньор

Какви документи да подам за участие в конкурса¹

За участие в конкурса всеки кандидат подава заявление* по образец, попълва анкетна карта и представя следните документи:

- лична карта;
- диплома (нотариално заверено копие) за завършено средно или висше образование (при издадена диплома от чуждестранно учебно заведение – удостоверение за признато образование);
- декларация, че кандидатът притежава само българско гражданство;
- военна книжка за отбита наборна военна служба или удостоверение, че не подлежи на такава (за мъжете);
- свидетелство за съдимост за работа в МВР;
- удостоверяващ документ, че не е привлечен като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер;
- декларация по чл. 4, ал. 1, т. 2 от Закона за защита на личните данни;
- съгласие за проучване по Закона за защита на класифицираната информация, ако такова е необходимо с оглед на изискванията за заемане на длъжността, за която кандидатства;
- други документи съобразно специфичните изисквания за конкурса.

* В заявлението по чл. 17, ал. 1 кандидатът посочва:

- категорията, основното структурно звено и административно-териториалната област, за която кандидатства;
- категорията и длъжността, за която кандидатства.
- представят на кандидата образци за заявление, анкетна карта, медицинско свидетелство, декларация, че кандидатът притежава само българско гражданство, декларация по чл. 4, ал. 1, т. 2 от Закона за защита на личните данни, съгласие за проучване по Закона за защита на класифицираната информация;

Не се приемат документи, подадени след определения в заповедта за конкурса срок!

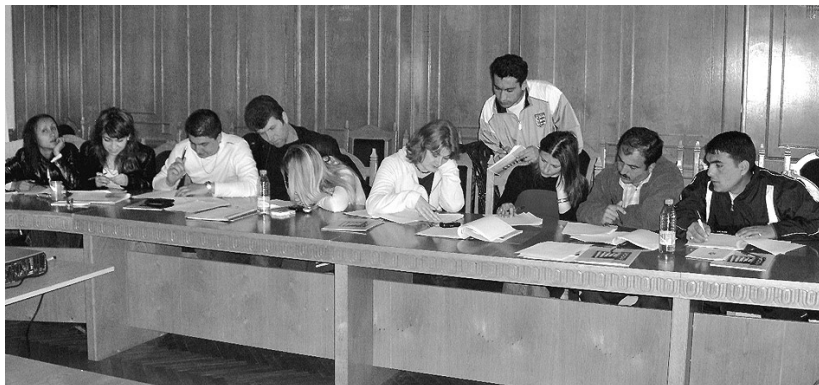
1 Чл. 17, ал. 1 от Наредба № 13-1009 от 4 юли 2006 г. на МВР

Къде да подам документите за участие в конкурса¹

В Дирекция „Човешки ресурси” при областните дирекции „Полиция”

Звената „Човешки ресурси”:

- приемат и проверяват редовността на подадените документи;
- регистрират, комплектуват и съхраняват документите в дело на кандидата;
- издават писмо-направление, с което изпращат кандидата за медицинско освидетелстване от компетентната експертно-лекарска комисия;
- въвеждат данните за кандидата в автоматизираната информационна система за управление на човешките ресурси и откриват процедура за проучване на кандидата;
- изпращат до Дирекция „Човешки ресурси” - МВР, обобщена справка за набраните кандидати;
- приключват делата по т. 1 при прекратяване на конкурсната процедура за съответния кандидат;
- изпращат до комисията делата по т. 1 на допуснатите кандидати в петдневен срок преди началото на етапа „Заключително интервю”.

ВАЖНО Е ДА ЗНАЕТЕ!

- До участие се допускат лица, които са представили необхо-

¹ Чл. 15., ал. 1, м.5, от Закона за МВР

димите документи и отговарят на условията за съответния конкурс.¹ Допускане на кандидатите до конкурса се извършва от определена комисия.

- Конкурсната комисия обявява по общодостъпен начин списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати в 7-дневен срок от крайната дата за подаване на документите. Комисията посочва датата и мястото на провеждане и часа за започване на конкурса².
- Недопускането до участие в конкурса може да се обжалва пред министъра на вътрешните работи в 7-дневен срок от датата на обявяване на списъка. Министърът се произнася в 7-дневен срок. Жалбата не спира конкурсната процедура. Решението по жалбата не подлежи на съдебен контрол³.
- Конкурсната комисия обявява по общодостъпен начин резултатите от отделните етапи на конкурса и крайното класиране на кандидатите⁴.
- Резултатите от отделните етапи на конкурса и крайното класиране могат да бъдат обжалвани пред министъра на вътрешните работи в тридневен срок от датата на обявяването им. При основателност на възраженията по крайното класиране министърът на вътрешните работи насрочва нов конкурс. Решението по жалбата не подлежи на съдебен контрол⁵.

Етапи от конкурсната процедура за работа в системата на МВР⁶

- изследване на физическата годност;
- изследване на интелектуалните способности и познания;
- психологическо изследване;
- заключително интервю.

Състав на Конкурсната комисия включва представители на:⁷

- основните структурни звена на МВР, за които е обявен конкурсът;
- Дирекция „Човешки ресурси” към МВР;

---

1 Чл. 182, ал.1, пак там

2 Чл. 182, ал.2, пак там

3 Чл. 182, ал.3, пак там

4 Чл. 182, ал.4, пак там

5 Чл. 182, ал.5, пак там

6 Чл. 5, ал.1 от Наредба № из-1009 от 4 юли 2006 г. на МВР

7 пак там

- Института по психология към МВР;
- Центъра за бойна подготовка и спорт към МВР

Основни закони и нормативни документи, които са свързани с работата на МВР

Закони: Конституцията, Закон за МВР, Закон за българските документи за самоличност, Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите, Закон за движението по пътищата, Закон за чужденците в Република България, Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, Закон за защита на класифицираната информация, Закон за убежището и бежанците, Закон за защита на личните данни, Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, Закон за изменение и допълнение на Закона за българските документи за самоличност.

Правилници: Правилник за прилагане на закона за МВР, Правилник за прилагане на закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите, Правилник за издаване на българските документи за самоличност, Правилник за прилагане на закона за движението по пътищата, Правилник за прилагане на закона за защита на класифицираната информация, Указ за борба с дребното хулиганство, Правилник за прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство, Списък на нарушенията, за които ще се отнемат контролни точки на водачи на МПС, Списък на категориите информации в МВР, подлежащи на класификация като служебна тайна.

Важни телефони и адреси на областни дирекции „Полиция” и районни полицейски управления в областите Разград, Силистра, Търговище и Разград

Областна дирекция „Полиция” - Търговище - <http://www.targovishte.mvr.bg>

гр.Търговище, ул.„Спиридон Грамадов” №36, тел: 0601/6-00-91

РПУ-Търговище: гр.Търговище, ул.„Трайко Китанчев” №39, тел: 0601/6-04-60

РПУ-Попово: гр.Попово, ул.„Райко Даскалов” №18, тел: 0608/2-25-07;0608/2-25-08

ПУ-Опака: гр.Опака, ул.„Съединение” №3, тел: 06039/22-27

РПУ-Омуртаг: гр.Омуртаг, ул.,„Иван Вазов” №2, тел: 0605/37-21;0605/3722
ПУ-Антоново: гр.Антоново, ул.,„Арсо Овчаров” №2, тел: 06071/22-60

Областна дирекция „Полиция” - Разград

гр. Разград, ул. „Кирил и Методий” № 8, тел: 084/62 23 31

РПУ – Разград, гр. Разград, бул. „Априлско въстание” №1, тел: 084/66 05 77

РПУ – Исперих, гр. Исперих, ул. „Васил Левски” №93, тел: 08331/20 50

РПУ – Кубрат, гр. Кубрат, ул. „Цар Иван Асен II” №6, тел: 0838/ 72 331

РПУ – Завет, гр. Завет, ул. „Васил Левски” №3, тел: 08342/22 67

РПУ – Лозница, гр. Лозница, ул. „Васил Левски” №6, тел: 08362/22 17

ПУ – Самуил, с. Самуил, ул. „Н. Й. Вапцаров” №9, тел: 08377/20 51

ПУ – Цар Калоян, гр. Цар Калоян, ул. „Освобождение” №7, тел: 08314/22 88

Областна дирекция „Полиция” - Силистра

гр. Силистра, бул. „Македония” № 144, тел: 086/833833

РПУ – Силистра, гр. Силистра, бул. „Македония” № 144, тел: 086/832122

РПУ – Дулово, гр. Дулово, ул. „Васил Левски” №6, тел: 0855/21 22

РПУ – Тутракан, гр. Тутракан, ул. „Трансмариска” №2, тел: 0857/51 51

Областна дирекция „Полиция” - Шумен, <http://rdvrsh.shoumen.bg/>

гр. Шумен, ул. „Сан Стефано” № 2, тел:054/ 800672

РПУ – Шумен, гр. Шумен, пл. „Освобождение” №1, тел: 054/877221

РПУ Каолиново, гр. Каолиново, пл. „Батенберг” №3, тел: 05361/2291

РПУ – Нови пазар, гр. Нови пазар, ул. „Плиска” №1, тел: 0537/2251

РПУ – Велики Преслав, гр. Преслав, ул. „Борис Спиров” №1,тел: 0538/2503

Областна дирекция „Полиция” - Добрич, <http://www.dobrich.mvr.bg/>

гр.Добрич, ул. „Максим Горки” № 12, тел: 058/656 311

Първо РПУ – Добрич, гр.Добрич, бул. „Трети март” № 8, тел: 058/600 895

Второ РПУ – Добрич, гр.Добрич, бул. „Добруджа” № 10, тел: 058/600873

РПУ – Албена, КК „Албена”, тел: 0579/62002

РПУ – Балчик, гр.Балчик бул. „Иван Вазов” № 5, тел: 0579/72431

РПУ – Генерал Тошево, гр.Генерал Тошево, бул. „Димитър Благоев” № 4, тел: 05731/3980

РПУ – Тервел, гр.Тервел, бул. „Цар Иван Асен II” № 1, тел: 05751/2022

РПУ – Каварна, гр. Каварна, ул. „Добротица” № 38, тел: 0570/82112

РПУ – Шабла, гр.Шабла, бул. „Добруджа” № 1, тел: 0574/32353

Областна дирекция „Полиция” - Варна, www.varna.mvr.bg

гр. Варна, ул. „Калоян“ №2, тел: 052/ 615 166
Първо РПУ, гр. Варна, ул. „Парижка комуна“ №30, тел:052/611 516,
Второ РПУ, гр. Варна, ул. „Брегалница“ №1, тел:052/604 622
Трето РПУ, гр. Варна, бул. „Ян Хунияди“ №5, тел: 052/511 310
Четвърто РПУ, гр. Варна, ул. „Средец“ №63, тел: 052/370 025
Пето РПУ, КК „Златни пясъци“, тел: 052/355 311
РПУ Аксаково, кв. Аксаково, ул. „Георги Петлешев“ №64А, тел: 0511/3 21 43
РПУ Девня, гр. Девня, кв. Река Девня, ул. „Базилика“ №2, тел: 0519/92 131
РПУ Провадия, гр. Провадия, ул. „Венелин №1, тел: 0518/27 04

РАЗДЕЛ 2:

Необходими качества за професията „полицай“¹

- Да умееш да убеждаваш и да изслушваш;
- Да имаш възможност да задържиш и управляваш въздействието върху хората, да изслушваш, без да се съгласяваш непременно;
- Да защитаваш дадена идея и да заставаш зад нея. Чувството на удовлетвореност е много голямо, когато си подготвен по даден въпрос и го представиш пред някого убедително.

За полицаия е важно:

- Да бъде сигурен в това, което знае;
- Да изразява точно своите мисли;
- Да бъде упорит;
- Да не се поддава на провокация;
- Да умее да чете по лицата на хората
- Да преценява възможностите си, за може да защитава мнението си;
- Да отстоява собствената си позиция, да може да постигне това, което иска.

Списък с поведения, които са важни, когато се кандидатства за определена работа.

- Много е важно Вашето излъчване по време на интервюто – адекватно облекло, открит поглед, увереност, откровеност, добронамереност;
- Не бъдете плахи, сковани, стеснителни, не създавайте впечатление за недостатъчна мотивираност;

---

¹ Трети тренинг, обучител - Николай Илиев

- Изтъкнете на преден план професионалния опит и специалните умения, които притежавате;
- Отговаряйте на въпросите кратко и ясно, не се замисляйте дълго. Ако не сте разбрали въпроса на комисията, не се притеснявайте да помолите да повторят;
- Не изтъквайте на преден план качества, за които не сте сигурни или не притежавате;
- Бъдете приветливи и усмихнати по време на интервюто, не забравяйте, че хората срещу вас са положително настроени към Вас;
- Лекият ентузиазъм помага, но не се опитвайте да бъдете остроумни;
- Направете правилен избор. Насочете се към длъжност, с която смятате, че ще се справите най-добре;
- Трябва да бъдете информирани за обществено-политическия живот в страната;
- Трябва да познавате по същество работата, за която кандидатствате;
- Трябва да познавате региона, в който искате да работите като полицаи, каква готовност имате да се справите с проблеми на престъпността и как бихте реагирали в конкретни ситуации;
- Имате ли нагласа да се срещате с престъпници и да спазвате закона?
- Трябва да познавате добре всички етапи от процедурата за кандидатстване в системата на МВР;
- Трябва да имате готовност да отговорите на въпроси, свързани с Вашите реакции в кризисни ситуации;
- Имате ли готовност и как ще Ви възприеме вашата общност когато трябва да се изправите срещу „своите”, когато са правонарушители?
- Как бихте реагирали при нарушаване на закона от представител на етнически малцинства;
- Как възприемате обстановката в района, където живеете – насилие, престъпност?
- Професията „полицаи” няма ли да бъде пречка в семейството, имайки предвид ненормираното работно време, нощни смени, напрежението и стреса в работата?

Опасения на етническите малцинства при кандидатстване

за работа в полицията:

- Липса на публичност при обявяване на вакантните места;
- Твърде бюрократизирана процедура;
- Дискриминация при кандидатстване на основата на етническа принадлежност;
- Дискриминация при кандидатстване на основата на пола
- Предварително „договорен” конкурс;
- Недобре попълнените документи при кандидатстване;
- Опасения за неразглеждане на подадените документи;
- Дали ще могат да се представят по най-добрия начин в различните етапи от кандидатстването;
- Дали ще бъдат реално преценени от комисията;

КАКВО Е МОТИВАЦИЯ?

Част от успешното кандидатстване за работа в системата на МВР е да притежаваш много силна мотивация!

Под мотивация се разбират силният ентузиазъм и големият стимул за извършване на определени действия.

Смисъл на мотивацията:

Мотивацията - това са целите и причините, поради които хора-

та правят своя избор на поведение, определят действията си . Това е мисловният процес, на основата на който хората формират поведение, за да постигнат своите цели.

Параметри на мотивацията:

- **Потребност** - необходимост, желание, стремеж да се притежава нещо; да се участва в нещо
- **Мотив** - вътрешно осъзната подбуда за действие, асимилирана потребност
- **Интерес** - избирателна насоченост на човека към нещо, към някого
- **Емоция** - желание, интерес, определени чувства, съчетани в единен психичен процес
- **Нагласа** - осмислен интерес, настроение, което държи в плен човешката психика за определено време
- **Цели** - онова, което чрез съответни действия би могло да удовлетвори потребностите
- **Очакване** - въображаем образ за очакван резултат
- **Решение** - волеви акт, насочен към преодоляване на трудности по пътя към целта
- **Действие** - мерки за осъществяване на решението
- **Самооценка** - преосмисляне на цялата верига от психични актове и действия.

Процесни теории за мотивацията

Основната идея на процесните теории е, че мотивацията се поражда от външни фактори!

Теория на справедливостта

Хората искат да се отнасят с тях по достойнство. Чувството за справедливост и чувството за несправедливост мотивират хората по различен начин

Теория на очакването на Виктор Врум

Хората се мотивират по отношение на определен резултат и своите очаквания за него

Мотивация чрез цели – теория на Тейлър

Хората работят много по- добре, ако целите са конкретни и достатъчно трудни, но постижими за тях

В основата на добрия полицай стоят лидерските качества и умения!

„За да си добър полицай, трябва да притежаваш лидерските качества и умения!

Лидерството

„Лидерството е процес, чрез който един от членовете на групата /нейният лидер/ оказва влияние на останалите членове в процеса на достигане на специфичните цели на групата”

Лидерът е харизматична личност, около която се сформира група от хора.

Лидерът, обективно е най-влиятелният участник в групата.

1. Мениджър или ръководител?

Мениджърът и ръководството /лидерството/ не са синоними. Човек може да бъде лидер без да бъде мениджър. От друга страна, човек може да бъде мениджър без да бъде лидер.

2. Неформални лидери

Неформалното лидерство се поражда не от служебното положение на личността, а от някакво качество, способност или умение на неформалния лидер, което е желано от групата. Неформалните лидери могат да играят много важна роля в организациите, ако тяхното поведение и влияние съответстват на целите на организацията.

Кога лидерството е ефективно?

Когато лидерите позволяват на останалите членове на групата да участват във вземането на решения

Когато членовете на групата приемат дадено решение като свое, те са по-заинтересовани да го реализират.

Как да се научим да бъдем лидери?

- Учете се от опита, практиката и наблюденията си.
- Учете се от предлаганите програми за образование, обучение, развитие.
- Учете се от останалите членове на групата.
- Оpozнайте себе си.
- Лидерът и останалите членове на групата са един екип.

Част от успешната работа в системата на МВР е умението да се справяш с конфликти и да се справяш в кризисни ситуации!

Какво е „конфликт”?

Конфликтът е несъгласие между двама или повече членове на организацията по отношение на поставените цели.

Съществуват два възгледа за конфликта:

- Традиционен - разглежда конфликта като нещо, което трябва да се избягва, тъй като се дължи на лични конфликти.
- Съвременен - разглежда конфликта като неизбежно след-

ствие от ежедневието на групата.

Видове конфликти:

- Вътрешноличностният конфликт е ситуация, при която човек не се чувства сигурен в себе си, в своята способност да работи и в изискванията на околните към него.
- Конфликтът между индивиди е най-често срещаният конфликт. Той засяга взаимоотношенията между двама членове на организацията.
- Конфликтът между индивиди и групи се появява, когато индивидът се противопостави на взаимодействието на групата и не иска да приеме дадена практика.
- Конфликтът между групи е свързан е с групи, борещи се за дефицитни ресурси, поради различия в мненията и др.
- Конфликтът между организации – се поражда поради механизмите на конкуренция, въвеждането на нови продукти, технологии и т.н.

Европейски стандарти за работата на полицията, защита на правата на човека и антикорупционно поведение¹

Полицията е необходима за:

- Да предотвратява и разкрива престъпленията;
- Да поддържа обществения ред;
- Да оказва помощ на хората в критични ситуации;
- Да защитава правата на човека

Полицията и човешките права

Освен че предприемат активни действия за защита правата на човека, от полицаите се изисква също така да спазват правата на човека при изпълнение на своите задължения.

Международна система за защита правата на човека

Европейска конвенция за правата на човека

- Подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. Проектът е разработен от Съвета на Европа.
- Европейската конвенция е юридически задължителна за държавите, които са се съгласили да бъдат обвързани от нейните разпоредби. България ратифицира конвенцията на 7 септември 1992 година. По този начин тя става част от вътрешното право на страната и има предимство пред нормите от вътрешното законодателство, които ѝ противоречат.

Съвет на Европа

Основан през май 1949 г. като първата от европейските следвоенни политически организации.

Цели:

- Да защитава правата на човека, плуралистичната демокрация и правовата държава;
- Да повишава осведомеността и да опазва европейската културна идентичност и многообразие;
- Да търси решения на проблемите, пред които е изправено европейското общество (дискриминацията на малцинствата, ксенофобията, нетърпимостта, опазване на околната среда, клонирането на хора, СПИН, наркотици, организираната престъпност и др.);
- Да спомага за укрепване на демократичната стабилност в Европа чрез подкрепа на политическите, законодателните и конституционните реформи.

Европейски съюз

Международна организация с 27 страни-членки. Историята на организацията официално започва на 10 февруари 1953 година с Общ пазар за въглища и стомана, в който вземат участие Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Франция, Холандия. Европейският съюз има множество занимания, като най-важното от тях е общият пазар, който включва отворени граници, обща валутна единица /еврото се използва от 13 страни – членки/ и обща политика в риболова. Чрез шест вълни на присъединяване на нови страни – членки съюзът придобива днешния си облик. Главната квартира на организацията се намира в Брюксел, Белгия.

Международни договори

Специфичен договор с особено значение в рамките на системата на Съвета на Европа е Конвенцията за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание. Конвенцията овластява комитет, създаден по силата на самата конвенция, да проверява условията за задържане и отнасянето към задържаните лица с цел предотвратяване на нарушенията.

Актове, които нямат характер на договори, но се отнасят специално за полицията.

Това са Кодексът на ООН за поведението на длъжностните лица по поддържането на правовия ред и неговия еквивалент в системата на Съвета на Европа – Декларацията за полицията и др.

Права на полицейските служители

- Разполагат със същите права на човека като всеки други индивид, неделими и неотменими;
- Полицейските служители заемат твърде специфично положение в законодателството по правата на човека – полицията има за задача да следи за спазването на законите, с които държавата се е обвързала, овластени са от името на държавата;
- В задълженията на държавата влиза да следи за спазването и защитата правата на човека, най-често именно полицията е призвана да осъществява това на практика;

Насоки, чрез които да се подпомогнат полиците да защитават самите себе си, докато защитават другите.

- Норми, препоръчани от неправителствената организация „Амнести Интернешънъл“;
- Правилник на ООН за поведение на правоприлагащите служители;
- Декларация за полицията на Съвета на Европа

Право на живот

Всеобща декларация за правата на човека

Правото на живот е провъзгласено в чл. 3 и е свързано с други основни права като правото на свобода и лична сигурност.

Европейска конвенция за правата на човека

Конвенцията, както и други международни договори за правата на човека, изисква правото на живот да бъде защитено от закона, което означава че държавите трябва да приемат закони, които забраняват някои форми на убийство.

Задължение на всички полицейски служители е:

- винаги, когато е възможно, да се опитват да използват мирни средства, преди да прибегнат до сила или огнестрелно оръжие;
- да спазват закона, правилата и инструкциите за употреба на сила и огнестрелно оръжие.

Забрана на изтезанията и малтретирането

Всеобща декларация за правата на човека

Забраната на изтезанията е ясно формулирана в чл.5, като се навява върху пълната и абсолютна забрана на престъплението „изтезание“. От тази забрана няма изключение. Не са предвидени и обстоятелства, при които изтезанията могат да бъдат оправдани

или прилагани.

Европейска конвенция за правата на човека

Забраната за изтезанията в чл. 3 е изразена чрез почти същите термини, както във Всеобщата декларация. Европейската конвенция не допуска никакви обстоятелства, при които изтезанията могат да бъдат разрешени или прилагани.

Декларация на Съвета на Европа за полицията

Член 3 от Декларацията забранява екзекуциите по бързата процедура, изтезанията и другите форми на нечовешко или унизително отнасяне или наказание при каквито и да е обстоятелства. Разпоредбата гласи, че полицейският служител е длъжен да не се подчини или да пренебрегне всяка заповед или инструкция, които предлагат такива действия.

„Нечовешко отнасяне” – при което умишлено се причинява сериозно психическо и физическо страдание;

„Изтезания” – задълбочена форма на нечовешко отнасяне, което се извършва с определена цел, например получаването на сведения или признания, или изпълнението на наказание.

Комитет за предотвратяване на изтезанията – може да инспектира по всяко време полицейските управления и останалите места за задържане

Право на свобода

Всеобща декларация за правата на човека

Правото на свобода и лична сигурност е едно от основните чо-

вешки права и е защитено заедно с правото на живот от чл. 3 на декларацията. То гарантира личната свобода под формата на свобода на придвижване и свобода от физически ограничения, и законова защита на тази свобода. Лична сигурност означава физическа сигурност в смисъл на свобода от арест или задържане.

Всеки има право на сигурност срещу произволно лишаване от свобода от държавата. Това право е изрично защитено от чл.9 от декларацията.

Европейска конвенция за правата на човека

Член 5 прогласява правото на свобода и сигурност. Точка 1 предоставя защита от произволен арест, като подробно изброява шестте възможни основания за лишаване от свобода. Точки 2 до 4 съдържат процесуалните права, които трябва да съпътстват всяко от основанията за лишаване от свобода.

Декларация на Съвета на Европа за полицията

Член 8 от декларацията предвижда право на лична сигурност за особена категория лица – тези, които не са заподозрени в извършване на незаконен акт, но въпреки това са претърсвани, задържани или преследвани наказателно заради тяхната раса, религия или политически убеждения. Разпоредбата забранява на полицейските служители да сътрудничат при издирването, арестуването, охраната или прехвърлянето на такива лица.

Въпроси, свързани с полицейската работа:

- Законособразният арест следва да се базира на съществуването на факти или информация, които биха били достатъчни за един обективен наблюдател, за да заключи, че въпросното лице е извършило престъпление.
- Точни насоки, след като дадено лице е арестувано – да се обяснят причините; факти и доказателства по обвинението; да се уведомят родителите, ако са малолетни; незабавно завеждане на дело в съда и в разумен период да се образува процес.

Право на справедлив съдебен процес

Всеобща декларация за правата на човека

Задължителните елементи на справедливия съдебен процес са установени в чл. 10. Чл. 11 също съдържа основни елементи на справедливия процес – презумпцията за невинност и принципа, че нормите за престъпленията и наказанията за тях нямат обратна сила.

Европейска конвенция за правата на човека

Елементите за справедливия процес са възпроизведени и развити в първата точка на чл. 6, като са добавени и условия, при които публичното гледане на делото може да бъде ограничено.

За разлика от Всеобщата декларация, в Европейската конвенция са използвани термините „граждански права и задължения“, а не „права и задължения“. Понятието се отнася до частните права и задължения, уредени например от гражданското право.

Въпроси, свързани с полицейската работа:

- Заподозрените престъпници имат правото да бъдат считани за невинни до доказване на вината им, което означава, че полицейските служители трябва да се съобразяват с това положение, особено в отношението и поведението си към обвиняемите или когато правят публични изявления по повод на разследванията.
- Да разяснят уличеният в какво е уличен, предвидената отговорност, да му осигурят възможност да се свърже със защитник.

Право на личен живот

Всеобща декларация за правата на човека

Член 12 предписва основната норма във връзка с правото на личен живот, като въвежда забрана на произволна намеса в личния живот, семейството, жилището или кореспонденцията и за посегателство върху честта и доброто име. Разпоредбата допълва това право чрез изискване на законова закрила срещу подобна намеса или посегателство.

Европейска конвенция за правата на човека

Първата точка на чл.8 се опира върху чл.12 от Всеобщата декларация, въпреки че не съдържа забраната за посегателства върху честта и доброто име.

Втората точка на чл.8 определя законовите ограничения, „необходими в едно демократично общество“, които могат да бъдат наложени върху това право.

Декларация на Съвета на Европа за полицията

Чл.15 изисква полицейските служители да пазят в тайна всички сведения с конфиденциален характер, с които разполагат, освен ако изпълнението на задълженията им или законовите разпоредби налагат друго.

Въпроси, свързани с полицейската работа:

- Зачитането на частния и семейния живот, на дома и кореспонденцията са основни човешки права. Когато полицията разполага с правомощия за ограничаване на тези права, то тези правомощия трябва да са строго съобразени със закона и необходими за извършване на законни полицейски действия.

- По изключение в изрично посочените в закона случаи е допустимо използването на т.нар. специални разузнавателни средства, като наблюдение, подслушване, проследяване, белязване на кореспонденция и др., с цел предотвратяване и разкриване на тежки престъпления.

Свобода на мисълта, религията и изразяването на мнение **Всеобща декларация за правата на човека, чл.18**

Съдържанието на правото на свобода на мисълта, съвестта и религията включва право да се променя религията или убежденията, и свобода да се изповядват религията или убежденията чрез обучение, обреди, богослужение и ритуали.

Европейска конвенция за правата на човека, чл. 9

Първата точка на разпоредбата е почти идентична с чл. 18 от Всеобщата декларация, а втората точка определя ограниченията на правото. Те трябва да бъдат предвидени в закона и необходими в едно демократично общество.

Всеобща декларация за правата на човека, чл.19

Правото на свобода на убеждение и изразяването му включва свободата на всяко лице безпрепятствено да се придържа към своите убеждения, както и свободата да се търсят, получават и разпро-

страняват информация и идеи.

Декларация на Съвета на Европа за полицията

Чл. 8 забранява полицейските служители да участват в издирването, ареста, охраната или прехвърлянето на лица, които не са заподозрени в извършването на незаконен акт, но биват претърсвани, задържани или преследвани заради тяхната раса, религия или политически убеждения.

Въпроси, свързани с полицейската работа:

- Полицаяте да покажат уменията, които притежават, що се отнася до такт, преговори и поддържане на мира. Изразяването на противоположни мнения често води до конфликтни ситуации, а те, от своя страна, водят до конфликт на правата.
- Ограничения на държавата, допускат се в случаите, когато се отнася до: интересите на националната и обществената сигурност; Защита на обществения ред, здравето и морала; Защита на правата и свободите на останалите граждани

Право на свобода на мирните събрания и право на сдружаване. Всеобща декларация за правата на човека. Права на човека и средства за осигуряване на тяхното спазване

Чл. 20, т. 1 прогласява правото на свобода на мирни събрания и сдружения, а т.2 предвижда защита от принудително участие в определени сдружения.

Европейска конвенция за правата на човека

Член 11 не предвижда защита от принудително участие в определено сдружение.

Втората точка на чл.11 насочва към законните ограничения на правата, които трябва да бъдат „необходими в едно демократично общество”. Тя позволява и въвеждането на ограничения върху упражняването на тези права от служещите във въоръжените сили или полицията.

Въпроси на полицейската работа

- Нови подходи имат за цел да защитават и гарантират правата на всички засегнати лица – участниците в митингите, страничните наблюдатели и полицаите. Това означава, че полицията се информира предварително за предстоящите демонстрации, изготвя планове и преговаря с организаторите. По такъв начин се определят методите за комуника-

ция и се постига съгласие относно приемливите граници на поведение на демонстрантите.

- **Полицейски организации** – Декларация на полицията осигурява възможност на полицейските служители да образуват професионални организации и да не бъдат санкционирани заради тях. Законът дава право на служителите от МВР да се организират за подпомагане и защита на своите права.

Право на собственост

Всеобща декларация за правата на човека

Правото на собственост, прогласено в т.1 на чл. 17, се допълва от забраната за произволно лишаване от собствеността в т. 2.

Европейска конвенция за правата на човека

Чл. 1 от Първия протокол защитава правото да се притежава имущество и съдържа по-детайлна забрана за произволното лишаване от собственост от този във Всеобщата декларация.

Въпроси, свързани с полицейската работа

- Задължение на полицейските служители да защитават правото на всеки човек на мирно ползване на неговото имущество. Действията на полицията в това отношение варират от опазването на дома на някого от нападение от страна на съседите до възстановяване на откраднатото имущество.
- В отделни случаи полицаите разполагат с правомощия да конфискуват или отнемат собствеността. При такава ситуация те трябва да са запознати с правилата и процедурите, които регулират третирането на собствеността и имуществото от страна на полицията.

Право на свободно придвижване

Всеобща декларация за правата на човека

Член 13, т.1 формулира свободата на придвижване и местожителство в пределите на всяка държава.

Член 13, т.2 се отнася до правото да се напуска всяка страна.

Европейска конвенция за правата на човека, Четвърти протокол

Правото на свободно придвижване и свободен избор на местожителство са ограничени само до лицата, които се намират на законно основание на територията на определена държава.

Въпроси, свързани с полицейската работа

- Полицейските служители са длъжни да защитават правото

на свобода на движението и избора на местожителство, като разглеждат, без каквато и да е дискриминация, постъпващите оплаквания за нарушения на това право.

- Ограничения на държава, когато става въпрос за: Интересите на националната и обществена сигурност; Поддръжане на обществения ред; Предотвратяване на престъпления; Защита на здравето и морала; Защита на правата и свободите на останалите граждани.

Право на ефикасни правни средства за защита **Всеобща декларация за правата на човека**

Правото на равенство при упражняването на правата е основа за защита правата на човека и тази идея е отразена в преамбюла.

Член 2 изрично провъзгласява правото на равно ползване на правата, предвидени във Всеобщата декларация, и изброява примерно някои различия, които са забранени.

Международни актове, посветени на специфични форми на дискриминация

Декларация на ООН за премахване на всички форми за расова дискриминация

Декларация за премахване на дискриминацията по отношение на жените

Декларация за премахване на всички форми на нетърпимост и дискриминация, основани на религиозна принадлежност или убеждения.

Европейска конвенция за правата на човека

Чл. 14 не задължава държавите да предвидят обща гаранция срещу дискриминацията, а само да осигурят липсата на дискриминация при упражняването на правата и свободите, установени в конвенцията.

Други права

Избирателни права: всеки гражданин има правото и възможността да взема участие в ръководенето на обществените работи пряко или посредством свободно избрани представители, да гласува и да бъде избран в истински, периодично провеждани избори, при всеобщо, равно и тайно гласуване.

Право на труд: всеки човек има право да изкарва прехраната си чрез труд, свободно избран или приет.

Право на обществено осигуряване и социално подпомагане

Право на образование

Културни права: всеки има право да се ползва от националните и общочовешките културни ценности, както и да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност.

Права на жената

Права на детето: всяко дете, без разлика на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, национален или социален произход, имотно състояние или рождение, има право на такива мерки на закрила на неговото семейство, на обществото и на държавата, каквито състоянието му на малолетен изисква.

Изброените права са закрепени в Конституцията на Република България и в редица международни конвенции. Тези документи са подписани от Република България и по силата на чл. 5, ал. 4 разпоредбите им са задължителни у нас.

ЕВРОПЕЙСКИ ПОЛИЦЕЙСКИ СТАНДАРТИ¹

Изискванията към организацията и дейността на полицията в демократичната държава са формулирани в следните международни актове:

1. Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи.²

---

1 Наръчник за дейността на районния инспектор в близост до обществото, Фондация „Отворено общество“ и Български адвокати за правата на човека, София, 2003г.
2 Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Ратифицирана със закон, приет от Народното събрание на 31 юли 1992г. ДВ, бр. 66 от 1992 г. В сила за Република

2. Кодекс за поведение на длъжностните лица по поддържане на правовия ред.¹

3. Декларация за полицията на Съвета на Европа от 1979 г.

Посочените нормативни актове са израз на стремежа да се създадат единни цели, принципи за организация и дейност на полицейските системи в демократичното общество.

През 2001 год., на основата на изброените нормативни актове и настъпилите промени в полицейските модели на страните-членки на Европейския съюз, е приета Препоръка (2001) 10 на Комитета на министрите на страните-членки, относно Европейския кодекс за полицейска етика.

В Европейския кодекс за полицейска етика се **разясняват стойностите и стандартите**, на които трябва да отговаря полицията в съвременното общество. Препоръчва се правителствата на страните-членки на ЕС да се ръководят от принципите, заложи в Европейския кодекс за полицейска етика, във вътрешното им законодателство, полицейските практики и кодексите за поведението на полицията.

Европейският кодекс за полицейска етика установява следните **основни цели на полицейската дейност** в демократичното общество:

- Да поддържа спокойствието, закона и реда в обществото;
- Да защитава и зачита основните права и свободи на личността по начина, по който са заложи в Европейската конвенция за правата на човека;
- Да осъществява превенция и да се бори с престъпността;
- Да разкрива престъпления;
- Да осигурява помощ и да служи на обществото.

В Европейския кодекс за полицейска етика са закрепени и следните **принципи на полицейската дейност**:

България от 7 септември 1992 г. Обнародван в ДВ, бр. 80 от 2 октомври 1992 г., изм. и поп., бр. 137 от 1998 г.

1 Кодекс за поведението на длъжностните лица. Приет от Общото събрание на ООН с резолюция 34/169 от 1979 г.

- Законова регламентация на дейността на полицията и еднакво прилагане на закона към всички граждани;
- Спазване правата на човека;
- Полицията е обществена институция в служба на обществото;
- Полицейската дейност се осъществява в близък контакт с обществото и нейната ефективност зависи от подкрепата на обществеността.

Последният принцип е в пряка връзка с разбирането за това, че полицията служи на обществото и нейната дейност трябва да се извършва в близък контакт с обществото. Тъй като в Европа съществуват различни модели за установяване и поддържане на близост с обществото, в кодекса са фиксирани само някои основополагащи **изисквания към организацията на полицейските системи**, а именно:

- Полицията трябва да бъде организирана с оглед на това да печели общественото доверие като професионален пазител на закона, който служи на обществото;
- Полицията трябва да бъде организирана по начин, който подпомага добрите ѝ отношения с обществеността, органите на местната власт, другите държавни органи, неправителствените организации и гражданите, както и с представителите на етнически малцинствени групи;
- Полицейската организация трябва да представя обективна информация за своите действия на обществеността, без да разкрива поверителни сведения;
- Трябва да бъдат въведени ефективни мерки за борба с корупцията в полицията;
- Полицейският състав трябва да подхожда с честност и уважение към обществото, като отчита спецификата на положението на представителите на особено уязвимите групи;
- Полицията трябва да се отчита пред държавата, гражданите и нейните представители.

Изброените препоръки отразяват натрупания опит на развитите демокрации от прилагането на един нов полицейски модел, наречен „Полиция в близост до обществото”, който дойде на смяна на така наречения „професионален” или „традиционен” полицейски модел.

ПРАВА НА ЧОВЕКА И СРЕДСТВА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ТЯХНОТО СПАЗВАНЕ

Механизми за защита на правата на човека по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи:

- Подаване на жалба срещу определена държава, нарушила правата на човека пред Европейската комисия по правата на човека.
- Жалби могат да се подават от едно лице, от група лица, организация, асоциация и др./ или от друга държава. За да бъде приета за разглеждане една жалба, трябва да се докаже от лицето, което я подава, че са опитани всички възможности за правна защита, съществуващи в собствената страна.
- Защита от Европейския съд по правата на човека. Той решава само дела, които са му предоставени от Европейската комисия или от заинтересуваната държава

Органи и процедури, създадени в рамките на системата на ООН

- Комисията за правата на човека, състои се от 53 представители на държавите – членки на ООН. Изготвя проекти на международни актове за правата на човека, пропагандира правата на човека и разглежда твърдения за нарушаването им по ред, установен с резолюции на Икономическия и социален съвет на ООН.
- При нарушения на човешките права може да се стигне до съд. Когато се касае за отделни лица, отговорни за това са специално създадените трибунали за военни престъпници. В случай, че провиненията произтичат от държавна страна, отговорен за това е Международният съд в Хага.

Международни неправителствени организации

- Образуват мрежи от защитници на човешките права по цял свят и публикуват доклади за нарушения. Те могат да подложат на натиск правителства, като публично изобличават нарушения на човешките права, но не могат да налагат санкции.

Българското Антидискриминационно Законодателство¹ Български и международни закони и нормативни документи за защита на гражданите от дискриминация

1. Конституцията на Република България
2. Закон за защита от дискриминация
3. Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация
4. Конвенция за премахване на дискриминация срещу жени
5. Конвенция за правата на детето
6. Расова директива
7. Рамкова директива за заетостта

Защитени признаци: Пол, раса, народност, гражданство, произход, Религия и вяра, образование, убеждение, етническа принадлежност, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено положение, лично или обществено положение, всички други признаци, установени със закон или международен договор

Законът за защита от дискриминация² урежда защитата срещу всички форми на дискриминация и съдейства за нейното предотвратяване.

1 11 - 12 май, 2007г, Втори обучителен тренинг, обучител Йорданска Бекирска, Български Хелзински комитет
2 Закон за защита от дискриминация, в сила от 01.01.2004 г., посл. изм. ДВ. бр.68 от 22 Август 2006г.

Законът осигурява на всяко лице правото на:

- равенство пред закона;
- равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот;
- ефективна защита срещу дискриминацията.

Законът забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Видове дискриминация:

Пряка дискриминация¹ е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства.

Непряка дискриминация² е поставяне на лице на основата на признаците по ал. 1 в по-неблагоприятно положение в сравнение с други лица чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими.

Тормозът³ на основа на признаците по чл. 4, ал. 1, сексуалният тормоз, подбуждането към дискриминация, преследването и расовата сегрегация, както и изграждането и поддържането на архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места, се смятат за дискриминация. „Тормоз“ е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1, изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда.

„Сексуален тормоз“ е всяко нежелано поведение от сексуално естество, изразено физически, словесно или по друг начин, с което се накърняват достойнството и честта и се създава враждебна,

1 Чл.4, ал. 2 от Закон за защита от дискриминация

2 Чл.4, ал. 3, пак там

3 Чл.5, пак там

обидна, унизителна или застрашителна среда и, в частност, когато отказът да се приеме подобно поведение или принудата към него може да повлияе на вземането на решения, засягащи лицето.

„Преследване” е:

а) по-неблагоприятно третиране на лице, което е предприело или се предполага, че е предприело или ще предприеме действие за защита от дискриминация;

б) по-неблагоприятно третиране на лице, когато свързано с него лице е предприело или се предполага, че е предприело или ще предприеме действия за защита от дискриминация;

в) по-неблагоприятно третиране на лице, отказало да дискриминира.

„Действията за защита от дискриминация” могат да включват: подаване на жалба или сигнал, предявяване на иск или свидетелстване в производство за защита от дискриминация.

„Подбуждане към дискриминация” е пряко и умишлено насърчаване, даване на указание, оказване на натиск или склоняване към извършване на дискриминация, когато подбуждащият е в състояние да повлияе на подбуждания.

„Расова сегрегация” е издаването на акт, извършването на действие или бездействие, което води до принудително разделяне, обособяване или отделяне на лице на основата на неговата раса, етническа принадлежност или цвят на кожата.

„Неблагоприятно третиране” е всеки акт, действие или бездействие, което пряко или непряко засяга права или законни интереси.

„Сексуална ориентация” означава хетеросексуална, хомосексуална или бисексуална ориентация.

„Множествена дискриминация” е дискриминация на основата на повече от един признак.

Законът осигурява защита от дискриминация при:

- упражняване правото на труд;
- упражняване правото на образование и обучение
- упражняването на други права

Производство за защита от дискриминация се образува пред Комисията за защита от дискриминация по:

- жалба на засегнатите лица;
- инициатива на комисията;
- сигнали на физически и юридически лица, на държавни и

общински органи.

Жалбата или сигналът до комисията се подават писмено.

Жалбата или сигналът трябва да съдържат:

- името или наименованието на подателя;
- адреса или седалището и адреса на управление на подателя;
- изложение на обстоятелствата, на които се основава жалбата или сигналът;
- изложение на исканията към комисията;
- дати и подпис на лицето, което подава жалбата, или на негов представител.

Анонимни жалби и сигнали не се разглеждат от комисията.

Прекратяване на производството по подадената жалба¹

- Не се образува производство, а образуваното се прекратява, ако са изтекли три години от извършване на нарушението.
- Когато установи, че по същия спор има заведено дело пред съд, комисията не образува производство.

Производството пред комисията се прекратява, когато жалбата или сигналът бъде оттеглен или не бъде поправен в срока, определен от комисията.

Важно е да знаете!

- За производството пред комисията не се събират държавни такси.
- Направените в хода на производството разноски са за сметка на бюджета на комисията.
- Прочуването се извършва в срок до 30 дни. При случаи с фактическа и правна сложност срокът може да бъде продължен с разпореджидане на председателя на комисията до 30 дни.
- След приключване на прочуването на страните се дава възможност да се запознаят със събраните по преписката материали.
- Ако в хода на прочуването бъдат установени данни за извършено престъпление, комисията изпраща преписката на прокуратурата.

---

¹ Чл.52 от Закона за защита от дискриминация

- Докладчикът изготвя заключение и представя преписката на председателя на състава, който в 7-дневен срок насрочва заседание.
- Решението се произнася не по-късно от 14 дни след провеждане на заседанието.

Решението е писмено и съдържа¹:

- наименованието на органа, който го е издал;
- фактическите и правните основания за издаването му;
- диспозитивна част, в която се определят видът и размерът на санкцията или принудителната административна мярка, ако такава се налага;
- пред кой орган и в какъв срок решението може да се обжалва.

Решенията на комисията **подлежат на обжалване** пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването им на заинтересуваните лица².

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

Комисията за защита от дискриминация е независим специализиран държавен орган за предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и осигуряване равенство на възможностите.

Комисията се състои от 9 души, от които поне четирима юристи. Народното събрание избира 5 от членовете, в това число - председателя и заместник-председателя на комисията, а президентът на Република България назначава 4 от членовете на комисията³.

Мандатът на членовете на комисията е 5 години.

При избора или назначаването на членове на комисията се спазват принципите на балансирано участие на жени и мъже и на участие на лица, принадлежащи към етнически малцинства.

Комисията осъществява контрол по прилагането и спазването на този или други закони, уреждащи равенство в третирането.

Функции на Комисията за защита от дискриминация⁴:

- Установява нарушения, уреждащи равенство в третирането,

1 Чл.66 от Закона за защита от дискриминация

2 Чл.66, ал.1, пак там

3 Чл. 41, ал.1, пак там

4 Чл. 47 от Закона за защита от дискриминация

- извършителя на нарушението и засегнатото лице;
- Постановява предотвратяване и преустановяване на нарушението и възстановяване на първоначалното положение;
  - Налага предвидените санкции и прилага мерки за административна принуда;
  - Дава задължителни предписания с оглед спазването на този или други закони, уреждащи равенство в третирането;
  - Обжалва административните актове, постановени в нарушение на този или други закони, уреждащи равенство в третирането, завежда искове пред съда и встъпва като заинтересувана страна по дела, заведени по този закон или други закони, уреждащи равенство в третирането;
  - Прави предложения и препоръки до държавните и общинските органи за преустановяване на дискриминационни практики и за отмяна на техни актове, издадени в нарушение на този или други закони, уреждащи равенство в третирането;
  - Поддържа публичен регистър за издадените от нея влезли в сила решения и задължителни предписания;
  - Дава становища по проекти на нормативни актове за съответствието им със законодателството за предотвратяване на дискриминацията, както и препоръки за приемане, отменяне, изменение и допълнение на нормативни актове;
  - Предоставя независима помощ на жертвите на дискриминация при подаването на жалби за дискриминация;
  - Провежда независими проучвания относно дискриминацията;
  - Публикува независими доклади и прави препоръки по всички въпроси, свързани с дискриминацията;

Комисията разглежда и решава заведените пред нея преписки в заседателни състави, които се определят от председателя на комисията¹. Случаите на множествена дискриминация се разглеждат от разширен състав от петима членове. Председателят на комисията определя постоянни състави, които се специализират в материята по дискриминация:

- на етническа и расова основа;
- на основата на пол;
- на основата на други признаци

---

1 Чл. 48, пак там

СТАТИСТИКА

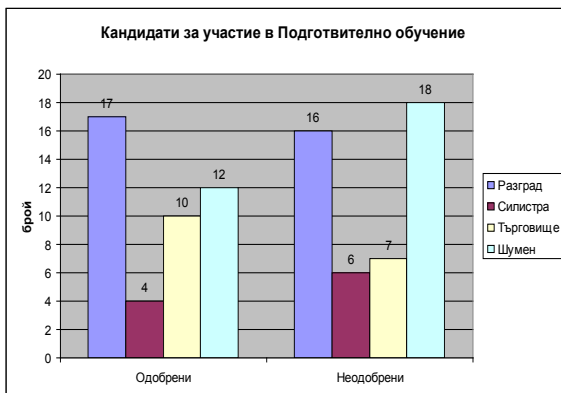
на участниците в Подготвителното обучение

Проект „Граждански послания за равенство” е насочен към 40 младежи и девойки от различните етнически малцинства от областите Разград, Шумен, Търговище и Силистра с цел повишаване на тяхната информираност относно правата им, осигуряване на необходимите знания, умения и подготовка за успешното им кандидатстване за работа в полицията.

В Центъра на НПО в Разград за участие в Подготвителното обучение за работа в полицията бяха подадени 91 кандидатури. Комисията по избор се затрудни в подбора и селекцията на кандидатите. Допълнителни критерии за оценка на кандидатите бяха – възраст, образование, успех, пол, отслужил военна служба за мъжете, географски баланс, успех и интереси. 43 кандидати бяха избрани за участие в Подготвителното обучение.

Графика 1: Кандидати по градове

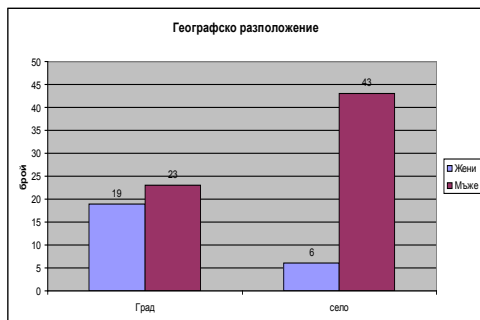
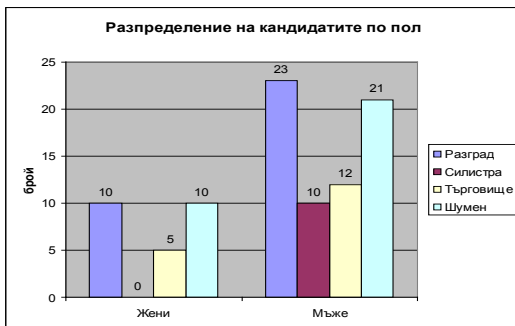
За участие в Подготвителното обучение бяха подадени общо 91 кандидатури от четирите области. От Разград желаещите да участват в обучението бяха 33, от Силистра – 10, от Търговище – 17 и от Шумен – 31. Най-голяма активност екипът на про-

екта отчете в Разград, следвана от Шумен. От общия брой кандидати, одобрени бяха общо 43 (53.00%). След обработване и селектиране на подадените документи, комисия одобри броя на младежите и девойките от четирите областни града за участие в Подготвителното обучение. От Разград бяха одобрени 17 младежи (51.00%), от Силистра – 4 (40.00%), от Търговище – 10 (59.00%) и от Шумен – 12 (39.00%).

Графика 2: Пол

Основен принцип при обработване и селктиране на документите на кандидатите беше равнопоставеността на половете. Радостен е факта, че интерес и желание за участие в Подготвителното обучение проявиха много представители от женски пол. Почти 1/3 от подадените документи са от жени. За Разград и Шумен са най-голям брой, по 10 (30.00%) за всеки град, от Търговище – 5 (30.00%), от Силистра няма подадени документи от жени. Правилото, професията „полицай“ да бъде предпочитана от мъжете се потвърди. От общия брой подадени документи – 91, 66 са от мъже, като най-голям е броят на кандидатите от Разград – 23.

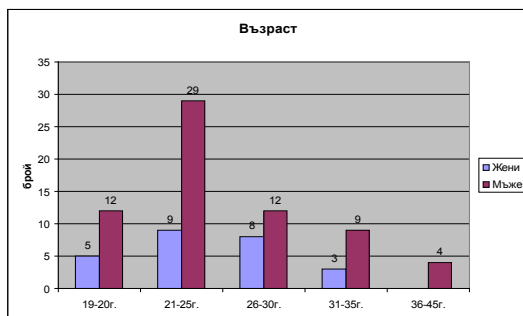

Графика 3: Географско разположение

За участие в Подготвителното обучение от общо 25 жени, 19 (76.00%) са от градове, а 6 (24.00%) от села. Разпределението на мъжете по географско положение е - 23 (35.00%) от градове и 43 (65.00%) от села. Почти равен е броят на живеещите в градове и села, които желаят да работят в полицията. Статистиката показва, че интересът към професията „полицай“ е по-голям сред мъжете от селата - 43 (65.00%).

Графика 4: Възраст

Интересна е статистиката за възрастта на кандидатите. Най-висок е процентът на кандидатите на възраст от 21 г. до 25 г. – 38 (42.00%). От тях 29 (43.00%) са мъже, 9 жени. На второ място е възрастова граница от 26г. до 30г. При нея 12 (18.00%) от кандидатите

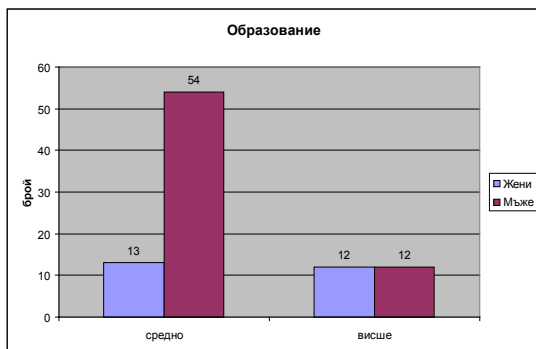

са мъже и 8 (32.00%) са жени. Почти приблизително равен е процентът и при възрастовата граница от 19 г. до 20г., където 5 (20.00%) са жени и 12 (18.00%) са мъже. Към професията „полицай“ са се ориентирали предимно младежи и девойки

в най-активна трудоспособна и конкурентоспособна възраст. Броят на жените, желаещи да участват в обучението, също попада в двете възрастови граници.

Графика 5: Образование

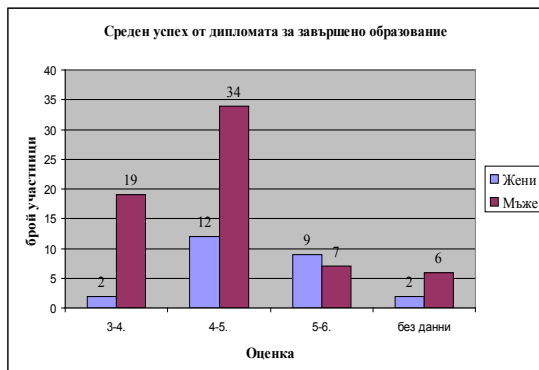
Съществена е разликата между кандидатите с висше и средно образование. От общия брой 91 от подадените документи, 67 (74.00%) са със средно образование, а само 24 (26.00%) с висше образование. Равен е броят на жените в висше и средно образование – по

12. Сравнително висок е процентът на мъжете със средно образование – 54 (82.00%). Статистиката показва, че професията „полицай“ е по-популярна сред младежите със средно образование и готовността им да работят в тази област сравнително висока.

Графика 6: Висше образование – специалност

Много широк е диапазонът на специалността на кандидатите с висше образование. От тях преобладават специалностите „Социални дейности“ и „Социална педагогика“ – 5 човека, 5 са с педагогическа специалност, „Математика“ – 1, „Технология на храните“ – 1, „Стопанско управление“ – 1, „Биотехника“ – 1, „Живопис“ – 1,

„Международни отношения“ – 1, „Електроенергетика и електрообзавеждане“ – 1, „Финанси“ – 1, „Зъботехника“ – 1, „Аграрна икономика“ – 1, „Информатика“ – 1, „Компютърни системи и технологии“ – 1, „Медицина“ – 1.

Графика 7: Успех

Средният успех на момичетата, кандидатствали за участие в Подготвителното обучение за работа в полицията, е 4.66. С успех над 5.50 са подали заявления 4 момичета. Средният успех на момчетата е 4.16. С успех над 5.50 е подал заявление 1 момче. Статистиката показва най-голям брой подадени документи на кандидати с успех между 4.00 и 4.50 – 46 кандидати (51.00%). От тях 34 (51.00%) са мъже и 12 (48.00%) са жени. С успех между 3.00 и 4.00 са 21 кандидати (23.00%), от тях 19 (29.00%) са мъже и 2 (8.00%) са жени. С успех между 5.00 и 6.00 са 16 кандидати (18.00%), от тях 7 (11.00%) са мъже и 9 (36.00%) са жени. Статистиката показва, че броят на жените, с успех между 4.00 и 4.50 и 5.00 и 6.00 е по-голям от мъжете, желаещи да кандидатстват за работа в полицията.

Проект „Граждански послания за равенство“

Основната цел на проект „Граждански послания за равенство“ е обучение на 40 младежи и девойки от различните етнически малцинства от областите Разград, Шумен, Търговище и Силистра за повишаване на тяхната информираност за човешките и гражданските им права, осигуряване на необходимите знания, умения и подготовка за успешното им кандидатстване за работа в полицията. www.ngo-police.hit.bg

ЦЕНТЪР НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РАЗГРАД

Центърът на неправителствените организации е създаден на 8 януари 1997 г. в Разград от седем граждански сдружения в Разград. Организацията подпомага развитието на гражданското общество в Лудогорието. Организира тренинги за местни граждански лидери и подпомага укрепването на гражданския сектор в област Разград. В момента Центърът осъществява проект за гражданско наблюдение на съда в Североизточна България; организира предварително обучение на хора от етнически групи да кандидатстват успешно в полицията; подкрепя развитието на Дневен център за жени в село Стражец, община Разград.

В началото на месец юни 2007 г., заедно с още 17 НПО от България, учреди в Разград Национална мрежа за гражданско наблюдение на съда. От месец февруари 2005 г. Центърът на НПО е активен член на Мрежата за социални услуги. През месец май 2004 г. участва в създаването на Регионалната мрежа „Полицията в близост до малцинствата” в Букурещ, Румъния. Организацията е учредител на националната мрежа „Полицията в близост до обществото” от март 2004 г.

МИСИЯ

Нашата мисия е да се застъпваме за гражданско участие в демократичните процеси на местно ниво.

ЦЕЛИ

- Подпомагане развитието на демократичните институции.
- Подобряване предоставянето на социални услуги и развитие на междусекторното сътрудничество за повишаване капацитета на гражданските организации.
- Подкрепа на реформата в полицията, мотивиране представителите на етническите общности да сътрудничат на полицията.
- Съдействие за повишаване ролята на жените в етническите общности.
- Подобряване взаимоотношенията между полицията и етническите малцинства.

ЦЕНТЪР НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РАЗГРАД

ж. к. „Освобождение” № 34, партер, ПК 237

7200 Разград

тел./факс (+359 84) 661694

E-mail: bafe@ngo-rz.org

www.ngo-rz.org; www.court-rz.hit.bg; www.ngo-police.hit.bg

ИЗДАВА ЦЕНТЪР НА НПО
В РАЗГРАД

ПРОГРАМА ЗА
ПОДКРЕПА НА
ПОЛИЦИЯТА

**Център на неправителствените организации
в Разград, <http://court-rz.hit.bg>**

Адрес: Разград 7200
ж.к. „Освобождение” блок 34
партерен етаж, п.к. 237
тел./факс: +359 (84) 661694
Електронна поща: bafe@ngo-rz.org